

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи і міжнародної діяльності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Лілія ТУРОВСЬКА

19 травня 2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 12 від 7 травня 2026 р. засідання фахового семінару факультету управління Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

ПРИСУТНІ:

П'ятничук Ірина Дмитрівна – доктор наук з державного управління, доцент, декан факультету управління – голова семінару;

Драбчук Наталія Юріївна – доктор філософії (Економіка), асистент кафедри публічного управління та адміністрування – секретар семінару;

Сурай Інна Геннадіївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування – гарант ОНП Публічне управління та адміністрування;

Жук Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування – член семінару керівник;

Якубів Валентина Михайлівна – доктор економічних наук, професор, ректор Університету, професор кафедри публічного управління та адміністрування – член семінару;

Дегтяр Олег Андрійович – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування – член семінару;

Стовбан Микола Петрович – доктор наук з державного управління, доцент, Заслужений лікар України, професор кафедри терапії, реабілітації і морфології – член семінару;

Нагорняк Михайло Миколайович – доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин – науковий керівник;

Дерев'янка Сергій Миронович – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук – член семінару;

Малишівський Тарас Володимирович – доктор філософії (Публічне управління та адміністрування), викладач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування – член семінару.

Матійчик Андрій Васильович – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування – член семінару;

Хом'як Іван Васильович – доктор філософії (Публічне управління та адміністрування), асистент кафедри публічного управління та адміністрування – член семінару.

З присутніх – 7 докторів наук та 2 кандидати наук, 3 доктори філософії – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуюча на фаховому семінарі – доктор наук з державного управління, доцент, декан факультету управління П'ятничук І.Д.

СЛУХАЛИ:

1. Результати дисертаційного дослідження Фітковського Василя Васильовича, аспіранта 4 року денної контрактної форми навчання за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування на тему «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Тему дисертаційної роботи «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови» затверджено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 9 від 1 листопада 2022 р. та уточнено на засіданні Вченої ради Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 4 від 24 лютого 2026 р. «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України»

Науковий керівник – доктор політичних наук, професор Нагорняк Михайло Миколайович.

2. Виступ здобувача Фітковського Василя Васильовича:

На Ваш розгляд виносяться результати дослідження за темою: «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України». Актуальність теми. Посилення масштабів і багатовимірності міграційних процесів у ХХІ столітті трансформує міграцію з периферійного соціально-демографічного явища на один із системоутворювальних чинників глобального розвитку. Повномасштабна агресія російської федерації проти України спричинила найбільшу в Європі з часів Другої світової війни міграційну кризу, яка набула затяжного характеру. Станом на середину 2024 року в Європі було зареєстровано понад 6,1 млн українських біженців, тоді як всередині країни зберігається значний обсяг внутрішнього переміщення та повернень.

Хронізація мобільності населення руйнує традиційні соціально-економічні зв'язки, створює додаткове навантаження на системи публічного управління та загострює дилему

між забезпеченням прав громадян за кордоном і відтворенням людського капіталу для післявоєнної відбудови України.

Дисертація виконувалась у межах науково-дослідної роботи, у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за темою: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0120U100494).

Об'єкт дослідження : суспільні відносини у сфері державного управління міграційними процесами, що спрямовані на забезпечення відновлення людського капіталу та демографічної стабільності в період післявоєнної відбудови України.

Предмет дослідження: державна міграційна політика в системі післявоєнної відбудови України.

Мета дисертаційного дослідження полягає в розробці та обґрунтуванні теоретико-методичних засад і науково-практичних рекомендацій щодо формування та реалізації державної міграційної політики України у системі післявоєнної відбудови на основі комплексного аналізу її теоретичного підґрунтя, світового досвіду, організаційно-економічних і соціально-демографічних процесів, а також удосконалення механізмів публічного управління міграційними процесами. Для досягнення мети сформульовано такі основні завдання:

- узагальнити теоретичні підходи до трактування міграційних процесів і державної міграційної політики шляхом уточнення категоріально-понятійного апарату дослідження, та сформулювати авторське визначення сутності державної міграційної політики у системі публічного управління;
- обґрунтувати роль і місце державної міграційної політики у системі публічного управління, визначивши її взаємозв'язок із демографічною, соціальною, безпековою, економічною та регіональною політикою держави;
- розробити методичні підходи до формування державної міграційної політики, орієнтованої на збереження та відновлення людського капіталу в умовах післявоєнної відбудови;
- здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення державної міграційної політики, з метою виявлення структурних прогалин та суперечностей національного законодавства, обґрунтувавши напрями його гармонізації з правом Європейського Союзу;
- узагальнити та типологізувати моделі реалізації міграційної політики провідних держав світу, визначити механізми міграції та можливості їх адаптації до умов післявоєнного розвитку України;
- дослідити соціально-економічні наслідки міграційних процесів для розвитку України, зокрема їх вплив на людський капітал, ринок праці, демографічну структуру та регіональний розвиток у контексті післявоєнної відбудови;
- проаналізувати організаційні механізми реалізації державної міграційної політики, спрямованої на відновлення та збереження людського капіталу, і

визначити проблеми інституційної координації у сфері управління міграційними процесами;

- розробити напрями вдосконалення механізмів державної міграційної політики України, зокрема інституційних, правових, економічних та комунікаційних інструментів залучення трудових ресурсів до післявоєнної відбудови;

- оцінити перспективи соціально-економічного розвитку України у процесі післявоєнної відбудови на основі використання сценарного прогнозування міграційних та демографічних процесів і визначити стратегічні орієнтири державної міграційної політики.

Для досягнення мети та розв'язання завдань дисертаційної роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Діалектичний, історико-логічний та історико-генетичний методи застосовано для аналізу еволюції наукових підходів до розуміння міграційних процесів і державної міграційної політики, виявлення їх суперечностей і тенденцій розвитку в умовах війни та післявоєнної відбудови. Системний і структурно-функціональний підходи використано для визначення місця та ролі державної міграційної політики в системі публічного управління, ідентифікації елементів міграційної системи, їх взаємозв'язків і функціонального навантаження. Методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, формалізації та узагальнення дали змогу уточнити категоріально-понятійний апарат і сформувати авторські дефініції. Порівняльно-правовий та інституційний аналіз забезпечили оцінку нормативно-правового регулювання міграційної політики на глобальному, європейському й національному рівнях, виявлення прогалин і можливостей гармонізації з правом ЄС. Статистичні методи, стратегічний аналіз (SWOT, PEST, сценарний підхід), а також економіко-математичне моделювання і трендовий аналіз використано для оцінки масштабів і структури міграційних процесів, прогнозування їх динаміки, визначення впливу на людський капітал, ринок праці та обґрунтування стратегічних пріоритетів державної міграційної політики в післявоєнний період. Наукова новизна одержаних у дисертації результатів полягає у поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичного інструментарію та розробці авторських підходів до формування державної міграційної політики України у системі післявоєнної відбудови, що відрізняються від наявних розробок комплексністю, орієнтацією на відновлення людського капіталу та системним поєднанням глобальних, європейських і національних вимірів регулювання міграційних процесів.

Обґрунтовано теоретичні засади стратегії державної міграційної політики, яка передбачає перехід від адміністративного регулювання міграційних процесів до моделі управління, орієнтованої на збереження, повернення та залучення людського капіталу як ключового ресурсу соціально-економічного розвитку держави.

Розроблено концептуальну модель публічного управління міграційними процесами як інструменту реалізації стратегії післявоєнної відбудови України, що інтегрує інституційні, економічні, правові та комунікаційні механізми

управління міграційними процесами з цілями відновлення людського капіталу та забезпечення регіонального розвитку.

Запропоновано сценарний підхід до прогнозування міграційної та демографічної динаміки в умовах післявоєнної трансформації, який передбачає використання альтернативних сценаріїв розвитку (оптимістичного, базового та песимістичного) для планування потреб ринку праці, соціальної інфраструктури та територіального відновлення.

У рамках реалізації елементів наукової новизни було концептуальний підхід до формування державної міграційної політики України у системі післявоєнної відбудови, що визначає необхідність врахування усього комплексу змінних факторів, що впливають на процеси міграції (тобто її причини) та визначення наслідків процесів міграції, що є важливим елементом впливу на формування глобальних соціально-економічних процесів. Також представлені механізми та методичні підходи, що розроблені в дослідженні, для забезпечення ефективної міграційної політики.

Розроблена модель публічного управління міграційними процесами є системною та комплексною, визначає орієнтацію на державні пріоритети та людські потреби, що є основою формування передумов територіального переміщення. Економічні чинники впливу включають вплив на ринок праці, економічне зростання, залучення іноземних інвестицій та розвиток інновацій. Соціальні чинники відносяться до інтеграції мігрантів у суспільство, забезпечення соціальної підтримки, зниження соціальної напруги. Фінансові чинники включають ресурси, виділені на управління міграційними процесами, фінансування програм підтримки та інтеграції мігрантів. Суспільні чинники охоплюють вплив на соціальну структуру суспільства, демографічні зміни та міжкультурні відносини. Політичні чинники стосуються державної політики у сфері міграції, законодавчих ініціатив та міжнародної співпраці. Зміни в демографічній структурі населення, вплив на народжуваність та смертність характеризують демографічні чинники. Техніко-технологічні чинники відносяться до використання нових технологій у контролі та моніторингу міграційних потоків. Свобода та демократія охоплюють забезпечення прав та свобод мігрантів, доступ до правосуддя та демократичних інститутів. Включають збереження культурної ідентичності, міжкультурний діалог та адаптацію мігрантів через культуру, побут та традиції як чинники впливу.

Серед елементів наукової новизни також удосконалено:

- методичні підходи до формування державної міграційної політики, які, на відміну від існуючих, поєднують інструменти стратегічного аналізу (SWOT, PEST, сценарний аналіз) із оцінкою потреб відновлення людського капіталу та забезпечення післявоєнного розвитку;
- інституційний механізм публічного управління міграційними процесами, що передбачає посилення координації між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства та міжнародними партнерами у сфері управління міграційною політикою;

- підходи до гармонізації нормативно-правового забезпечення державної міграційної політики України, які враховують принципи солідарної міграційної політики Європейського Союзу та передбачають адаптацію національного законодавства до вимог європейської інтеграції;

- організаційно-економічні механізми залучення трудових ресурсів до процесів післявоєнної відбудови, зокрема через використання інструментів селективної імміграції та стимулювання повернення українських мігрантів.

За результатами проведеного аналізу було згруповано та оцінено фактори впливу міграційних процесів на розвиток держави.

Також, серед елементів наукової новизни дістало подальшого розвитку:

- теоретичні засади дослідження державної міграційної політики, що полягають у розширенні трактування її сутності як комплексної системи публічного управління міграційними процесами, спрямованої на забезпечення демографічної стійкості, соціально-економічного розвитку та національної безпеки;

- наукові підходи до аналізу соціально-економічних наслідків міграційних процесів, які враховують вплив міграції на формування людського капіталу, структуру ринку праці, демографічну динаміку та регіональний розвиток держави;

- підходи до формування комунікаційної політики держави щодо взаємодії з українською діаспорою та громадянами України, які перебувають за кордоном, що спрямовані на підтримку зв'язків із країною походження та стимулювання їх участі у післявоєнному відновленні України.

У рамках реалізації наукової новизни на основі аналізу різних теоретичних підходів сформульовано авторське визначення поняття «міграція», яке охоплює основні аспекти цього явища. Міграція – це багатогранний соціально-економічний і культурний процес переміщення людей з однієї географічної місцевості до іншої, викликаний поєднанням економічних, соціальних, політичних, культурних, демографічних і психологічних факторів, що включає як внутрішні, так і міжнародні переміщення, тимчасові та постійні зміни місця проживання, а також різноманітні форми адаптації та інтеграції в нових соціальних середовищах.

Підходи до аналізу взаємозв'язків між міграційною політикою та соціально-економічним розвитком, у яких міграція розглядається не лише як загроза демографічній безпеці, а й як потенційний каталізатор залучення інвестицій, розвитку ринку праці, просторової реорганізації та інноваційного зростання. Окреслені базові напрями післявоєнної міграційної політики.

У результаті проведених розрахунків та розробленої методики оцінки було сформовано проєкцію сценаріїв відновлення людського капіталу України у рамках реалізації міграційної політики в системі післявоєнної відбудови. Отже, у дослідженні висунуто три напрями реалізації державної міграційної політики, на яких може базуватися відновлення людського капіталу в Україні у рамках післявоєнної відбудови:

- повернення біженців в Україну,

- збалансований географічний розподіл ВПО, спрямований на повернення у місця постійного проживання,
- залучення мігрантів в країну у зв'язку із браком працездатного населення та необхідністю виконання робіт із відбудови.

Проекція результатів статичного аналізу до 2040 року шляхом формування лінії тренду визначає, що до 2040 року відновлення людського капіталу до довосного рівня буде можливе лише за оптимістичним сценарієм. Оптимістичний сценарій передбачає ситуацію, в якій міграційна політика держави дозволить повернути понад 10% біженців, що виїхали, збалансовано розподілити ВПО по країні та залучати щороку не менше 10% трудових мігрантів в країну. Відповідно, було створено матрицю для прогнозування наслідків впливу різних факторів на державну міграційну політику.

Отримані результати роботи мають важливе прикладне значення для галузі захисту інформації. Запропоновані методичний підхід до побудови державної міграційної політики на основі проекції ієрархії потреб на напрями публічного управління, що забезпечує людиноцентричну орієнтацію інструментів міграційної політики в умовах повоєнної реконструкції. Запропоновано системну модель механізмів підвищення ефективності державної міграційної політики в умовах післявоєнних викликів, яка ув'язує нормативно-правові, інституційні, фінансово-економічні, організаційні та інформаційно-аналітичні інструменти з цілями відбудови та відновлення людського капіталу. Елементи наукової новизни впроваджено в Івано-Франківській обласній раді, Делятинській селищній раді Надвірнянського району Івано-Франківської області та ГО «НаДихай». Окремі результати дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, що підтверджено відповідними актами та довідками про впровадження.

Прикладне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, розроблені автором дисертаційного дослідження, а також сформульовані пропозиції та рекомендації, можуть бути використані при розробці навчально-методичних матеріалів з питань державного управління для здобувачів вищої освіти та фахівців-практиків.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації становить 222 сторінки, з яких 180 сторінок складає основний текст. Робота містить 8 рисунків, 21 таблиця, 22 формули.

Основні положення дисертаційного дослідження опубліковані в 8 наукових працях (у тому числі в міжнародних наукометричних виданнях – одна стаття, наукових фахових виданнях – 4 статті, апробація матеріалів дисертації – в 3 публікаціях.)

3. Запитання до аспіранта по темі дисертації ставили:

Доктор філософії (Публічне управління та адміністрування), асистент кафедри публічного управління та адміністрування Хом'як І.В.:

Ви визначили актуальність теми дисертаційного дослідження з урахуванням сучасних тенденцій розвитку суспільства. Яким чином трансформація міграції у глобальний системоутворювальний фактор змінює підходи до державної політики?

Фітковський В.В. : Трансформація міграції в сучасних умовах полягає у переході від її трактування як переважно локального демографічного або соціального явища до усвідомлення її як системоутворювального чинника розвитку держави та глобального соціально-економічного простору. Якщо у традиційних підходах міграція розглядалася крізь призму кількісних змін населення, механічного переміщення трудових ресурсів або демографічного балансу, то в умовах глобалізації, цифровізації та особливо в контексті воєнних трансформацій вона набуває значно ширшого функціонального змісту. Сучасні міграційні процеси впливають на структуру ринку праці, формування та відтворення людського капіталу, інноваційний потенціал економіки, соціальну стабільність, регіональний розвиток і навіть національну безпеку держави. У випадку України цей вплив є особливо відчутним, оскільки масштабна вимушена міграція спричинила не лише кількісне скорочення населення, а й суттєві структурні деформації - зміну вікової, професійної та територіальної конфігурації людського капіталу. У зв'язку з цим міграційна політика не може залишатися ізольованим напрямом державного регулювання, обмеженим функціями контролю, обліку чи адміністративного супроводу переміщень населення. Вона має інтегруватися в загальну систему публічного управління як її стратегічний компонент, що забезпечує узгодження демографічних, економічних, соціальних, безпекових і регіональних пріоритетів розвитку.

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат політичних наук, Матійчик А.В.:

На слайді 7 Ви визначили структуру міграційних процесів та охарактеризували їх. Уточніть, як саме Ваш підхід враховує причинно-наслідкові зв'язки процесів міграції?

Фітковський В.В.: Розроблений підхід до аналізу міграційних процесів базується на застосуванні системного та структурно-функціонального аналізу, що дозволяє розглядати міграцію як багаторівневу динамічну систему, у межах якої причинно-наслідкові зв'язки мають не лінійний, а комплексний, взаємозалежний характер. По-перше, у дисертації чітко ідентифіковано групи факторів, що виступають причинами міграційних процесів: економічні (рівень доходів, зайнятість), соціальні (якість життя, доступ до послуг), безпекові (військові дії, рівень загроз), інституційні (ефективність державного управління) та демографічні. Кожна з цих груп факторів розглядається не ізольовано, а у взаємозв'язку, що дозволяє простежити, як їх комбінація формує мотивацію

міграційної поведінки. По-друге, у роботі здійснено структурування самих міграційних процесів (внутрішня міграція, зовнішня, вимушена, трудова тощо), що дало змогу встановити, що різні типи міграції мають різну причинну базу і, відповідно, генерують різні соціально-економічні наслідки. Наприклад, вимушена міграція переважно детермінується безпековими чинниками, тоді як трудова: економічними та інституційними. По-третє, важливим елементом мого підходу є аналіз наслідків міграції як зворотного впливу на систему, тобто врахування ефектів зворотного зв'язку. Зокрема, відтік населення впливає на ринок праці, що, у свою чергу, змінює економічні умови і може або стимулювати подальшу міграцію, або створювати передумови для повернення. Таким чином, у дослідженні враховано не лише прямі причинно-наслідкові зв'язки, а й циклічний характер взаємодії факторів і результатів. По-четверте, застосування сценарного підходу та економіко-математичного моделювання дозволило формалізувати ці зв'язки та оцінити, як зміна ключових факторів (наприклад, рівня безпеки чи економічного зростання) впливає на інтенсивність міграційних потоків і, відповідно, на параметри людського капіталу.

Кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Жук О.І.:

Яка роль механізмів публічного управління у забезпеченні ефективності державної міграційної політики?

Фітковський В.В.: Роль механізмів публічного управління у забезпеченні ефективності державної міграційної політики є визначальною, оскільки саме вони виступають інструментальним рівнем реалізації стратегічних цілей, сформульованих на концептуальному та програмному рівнях. У дисертації обґрунтовано, що сама по собі стратегія міграційної політики не має практичної цінності без належного механізму її впровадження. Саме механізми публічного управління забезпечують трансформацію стратегічних орієнтирів таких як відновлення людського капіталу, стимулювання повернення населення, реінтеграція внутрішньо переміщених осіб та збалансування міграційних потоків у конкретні управлінські дії, програми та рішення. Зокрема, у роботі виокремлено та систематизовано кілька ключових груп механізмів:

- інституційні механізми, які забезпечують координацію між органами державної влади, місцевого самоврядування та іншими суб'єктами, формуючи єдину архітектуру управління міграційними процесами;
- нормативно-правові механізми, що створюють регуляторну основу для реалізації політики, зокрема у частині захисту прав мігрантів, регулювання їх статусу та гармонізації законодавства з європейськими стандартами;
- економічні механізми, які передбачають систему стимулів податкових, фінансових, інвестиційних спрямованих на заохочення повернення населення, розвиток зайнятості та підтримку підприємницької активності;
- соціальні механізми, пов'язані з інтеграцією та реінтеграцією мігрантів через доступ до освіти, медицини, житла та соціальних послуг;
- інформаційно-комунікаційні механізми, які забезпечують формування довіри до державної політики, інформування громадян та підтримку зв'язків із діаспорою;

- аналітичні та прогностичні механізми, що дозволяють здійснювати моніторинг міграційних процесів і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Важливим є те, що ефективність міграційної політики визначається не окремими механізмами, а ступенем їх узгодженості та системності. У дисертації доведено, що саме відсутність інтегрованого підходу до їх застосування є однією з ключових причин низької результативності державної політики у цій сфері. Таким чином, механізми публічного управління виконують не лише виконавчу функцію, а виступають зв'язуючою ланкою між стратегічним баченням і практичною реалізацією політики, забезпечуючи її цілісність, адаптивність та результативність в умовах післявоєнної трансформації.

Доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Дерев'янюк С. М.:

На слайді 10 у елементах наукової новизни Ви зазначаєте: «інституційний механізм публічного управління міграційними процесами, що передбачає посилення координації між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства та міжнародними партнерами у сфері управління міграційною політикою». Яке значення має подібне удосконалення механізмів для системи публічного управління?

Фітковський В.В.: Запропоноване у дисертації удосконалення інституційного механізму публічного управління міграційними процесами має принципове значення для всієї системи публічного управління, оскільки воно спрямоване на подолання ключової структурної проблеми фрагментарності та неузгодженості управлінських рішень у цій сфері. Його значення полягає у забезпеченні цілісності державної політики. У сучасних умовах міграційні процеси охоплюють одночасно кілька сфер соціальну, економічну, безпекову, демографічну та регіональну. За відсутності належної координації між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами формується розрізнене управлінське поле, у якому рішення дублюються або суперечать одне одному. Удосконалений механізм дозволяє синхронізувати ці рішення і сформувати єдину логіку реалізації міграційної політики. Важливим є підвищення інституційної спроможності системи публічного управління. Чітко вибудована взаємодія між державними інституціями, громадянським суспільством та міжнародними партнерами створює умови для більш ефективного використання ресурсів, розподілу функцій і відповідальності, а також для швидшого реагування на динамічні зміни міграційних процесів, особливо в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій. І запропонований підхід забезпечує підвищення якості управлінських рішень, оскільки передбачає залучення ширшого кола стейкхолдерів, включаючи міжнародні організації та інститути громадянського суспільства. Це дозволяє враховувати різні інтереси, отримувати більш повну інформацію про міграційні процеси та формувати рішення, які є більш обґрунтованими і адаптованими до реальних потреб.

Доктор наук з державного управління, доцент, декан факультету управління П'ятничук І. Д.:

На слайді 11 Ви виділили фактори для оцінки державної міграційної політики. Охарактеризуйте, яким чином оцінюється вплив цих факторів?

Фітковський В.В.: Оцінка впливу факторів державної міграційної політики у дисертації здійснюється не ізольовано, а в межах інтегрованої аналітичної системи, яка поєднує кількісні та якісні показники і дозволяє простежити як прямі, так і опосередковані ефекти їх дії. В основу підходу покладено ідею, що кожна група факторів, це економічні, соціальні, безпекові, інституційні та демографічні, що має власні індикатори вимірювання, але їх вплив проявляється лише у взаємодії. Саме тому оцінювання здійснюється через систему показників, яка відображає зміну ключових параметрів: динаміку міграційних потоків, рівень зайнятості, стан ринку праці, демографічну структуру населення, рівень соціальної інтеграції та показники відновлення людського капіталу. Важливим є те, що в роботі використано не лише статичну оцінку, а й динамічний підхід, який дозволяє відстежувати зміну впливу факторів у часі, що дає змогу визначити, які саме фактори мають домінуючий вплив на різних етапах у період активних міграційних переміщень, у фазі стабілізації або в умовах післявоєнного відновлення. Окрім того, оцінювання базується на встановленні функціональних залежностей між факторами та результатами, зокрема через використання елементів економіко-математичного моделювання. Це дозволяє не лише фіксувати наявність впливу, а й визначати його інтенсивність та можливі наслідки для системи публічного управління. Принципово важливо, що така аналітична система орієнтована на прийняття управлінських рішень. Тобто результати оцінки не обмежуються констатацією стану, а використовуються для обґрунтування стратегічних і тактичних заходів державної міграційної політики, зокрема у частині стимулювання повернення населення, регулювання внутрішніх переміщень і забезпечення збалансованого розвитку територій. Таким чином, вплив факторів оцінюється через комплексну аналітичну систему, яка забезпечує зв'язок між причинами, процесами та результатами міграції і дозволяє перевести оцінювання з описового рівня у площину обґрунтованого управлінського впливу.

Доктор філософії (Публічне управління та адміністрування), викладач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Малишівський Т. В.:

Ви у дисертаційному дослідженні використовуєте поняття розвиток у описанні суспільних процесів, наприклад на слайді 14, проте не надали трактування цьому поняттю. Який сенс Ви вкладаєте в поняття розвиток і як міграція впливає на розвиток суспільства?

Фітковський В.В.: Дійсно, у дисертаційному дослідженні поняття «розвиток» використовується як базова категорія, і я свідомо застосовую його у розширеному, системному значенні. Під розвитком я розумію не лише кількісні зміни, наприклад зростання чисельності населення чи економічних показників, а передусім якісну трансформацію соціально-економічної системи, що

супроводжується зміною її структури, функцій і рівня ефективності. У цьому контексті розвиток суспільства трактується як процес підвищення якості людського капіталу, розширення можливостей самореалізації населення, зміцнення інституційної спроможності держави та забезпечення стійкого соціально-економічного зростання. Тобто це комплексна категорія, яка поєднує економічний, соціальний, демографічний та інституційний виміри. Що стосується впливу міграції, то він має подвійний, амбівалентний характер, і саме це підкреслюється у дослідженні. З одного боку, міграція може виступати фактором дестабілізації розвитку: відтік населення призводить до втрати трудового потенціалу, зниження податкової бази, посилення демографічного дисбалансу та нерівномірного розвитку територій. Особливо це проявляється в умовах вимушеної міграції, яка має масштабний і неконтрольований характер. З іншого боку, за умови ефективної державної політики міграція може трансформуватися у ресурс розвитку. Це пов'язано з тим, що мігранти акумулюють нові знання, компетентності, професійний досвід, соціальні зв'язки та фінансові ресурси. У разі їх повернення або ефективної взаємодії з країною походження ці ресурси можуть бути інтегровані у національну економіку, сприяючи модернізації ринку праці, розвитку підприємництва та посиленню інноваційного потенціалу. Таким чином, у моєму дослідженні міграція розглядається не як однозначно негативне чи позитивне явище, а як динамічний фактор, який залежно від інституційних умов може або стримувати, або стимулювати розвиток суспільства. Саме тому ключовим завданням державної міграційної політики є не лише регулювання міграційних потоків, а їх перетворення на інструмент довгострокового розвитку.

4. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Сурай Інна Геннадіївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування

Дисертаційне дослідження Фітковського Василя Васильовича на тему «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України», присвячене актуальній для нашої держави проблемі. Ті питання які виникають сьогодні в міграційній сфері України, вказують на недостатню ефективність державної міграційної політики і необхідність її удосконалення. Тому однією із передумов підвищення ефективності міграційної політики є розвиток її концептуальних основ. Автором державна міграційна політика розглядається в цілісній системі післявоєнної відбудови України. Автором в роботі представлена концептуальна модель управління міграційними процесами, визначено пріоритетні цілі та завдання. З урахуванням цього, запропоновано комплексне визначення міграційної політики як цілеспрямованої діяльності органів державної влади щодо регулювання міграційних відносин, процесів і явищ, їх чинників, націленої на запобігання негативним наслідкам та використання потенціалу міграції в умовах післявоєнної відбудови України.

Робота характеризується логічною структурованістю, послідовністю викладу матеріалу та глибиною наукового аналізу. Основні наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими та мають як теоретичну, так і

практичну значущість для вдосконалення системи публічного управління міграційними процесами. Отримані результати можуть бути використані у діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, а також у навчальному процесі закладів вищої освіти. Наявність наукових публікацій за темою дослідження підтверджує системність наукової роботи здобувача та належний рівень його наукової підготовки. У цілому дисертаційна робота Фітковського В. В. відповідає вимогам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», характеризується актуальністю, науковою новизною та практичною значущістю і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

П'ятничук Ірина Дмитрівна- доктор наук з державного управління, декан факультету управління публічного управління та адміністрування Дисертаційна робота Фітковського Василя Васильовича на тему «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України», є завершеним науковим дослідженням, спрямованим на удосконалення механізмів управління міграційними процесами з метою забезпечення сталого розвитку держави та збереження людського капіталу. Обрана тема відзначається високою актуальністю, так як міграційна політика є важливим елементом системи соціально-економічної політики держави, реалізується у співпраці з міжнародними інститутами і за допомогою спеціальних заходів покликана сприяти соціально-економічному розвитку країни, підвищенню якості життя населення й цілісності соціуму. У роботі використано сучасні наукові підходи та методи дослідження, що дозволило здійснити комплексний аналіз державної міграційної політики, визначити основні тенденції та сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення інституційних механізмів.

Отримані результати мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, а також можуть бути використані у діяльності органів місцевого самоврядування, під час розроблення регіональних стратегій розвитку територіальних громад.

Дисертаційна робота вирізняється логічною структурою, послідовністю викладення матеріалу та належним рівнем наукового обґрунтування отриманих результатів. Поставлені завдання виконано повністю, а результати дослідження є достовірними та обґрунтованими.

З огляду на актуальність теми, наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, дисертаційна робота Фітковського Василя Васильовича відповідає вимогам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Хом'як Іван Васильович доктор філософії (Публічне управління та адміністрування), асистент кафедри публічного управління та адміністрування В дисертаційному дослідженні Фітковського Василя Васильовича «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України» узагальнено теоретико-методичні засади державної міграційної політики в умовах

післявоєнної відбудови. Здобувач сформував авторське бачення сутності міграції та державної міграційної політики, визначив їх місце у системі публічного управління та взаємозв'язки з політиками зайнятості, регіонального розвитку, соціальної, демографічної й безпекової політики. Системний підхід до аналізу міграційних процесів дозволив Фітковському Василю Васильовичу розробити методичні підходи до формування та оцінки результативності державної міграційної політики. Дисертаційне дослідження характеризується логічною структурою, системністю викладу матеріалу та належним рівнем науково-методологічного обґрунтування. Отримані результати мають суттєві елементи наукової новизни, відзначаються практичною значущістю та можуть бути використані у діяльності державних органів, а також у подальших наукових дослідженнях у сфері публічного управління міграційними процесами. Висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, є обґрунтованими та підтверджуються результатами проведеного аналізу, що свідчить про високий рівень наукової підготовки здобувача та його здатність до самостійного вирішення складних наукових завдань.

З урахуванням актуальності теми дослідження, наукової новизни отриманих результатів та їх практичної значущості, дисертаційна робота Фітківського Василя Васильовича відповідає вимогам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

5. Виступ наукового керівника доктора політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин Нагорняк М.М.:

відзначив, що аспірант Фітковський Василь Васильович упродовж усього періоду підготовки дисертаційного дослідження відповідально та системно виконував індивідуальний план наукової роботи. Усі передбачені етапи дослідження були реалізовані у визначені терміни та на належному науковому рівні, що підтверджується результатами щорічних атестацій та підсумкової оцінки виконання освітньо-наукової програми. Аспірант продемонстрував послідовність у виконанні поставлених завдань, високий рівень самоорганізації та здатність до самостійної наукової роботи.

Слід відмітити професійні та особистісні якості аспіранта, серед яких відповідальність, ініціативність, організованість, здатність до командної роботи та дотримання принципів академічної доброчесності. Фітковський Василь Васильович характеризується як мотивований дослідник, який активно долучається до наукової діяльності, бере участь у наукових заходах та демонструє готовність до подальшого професійного розвитку. Серед колег та студентів він користується повагою та авторитетом, що свідчить про його сформованість як науковця та викладача.

Дисертаційна робота Фітківського Василя Васильовича на тему «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України» виконана відповідно до сучасних вимог до наукових досліджень у галузі публічного управління та адміністрування. Отримані результати характеризуються

науковою новизною, теоретичною та практичною значущістю, а сформульовані висновки є обґрунтованими та логічно впливають із проведеного дослідження. З урахуванням актуальності теми, належного рівня виконання дослідження та відповідності встановленим вимогам, дисертаційна робота Фітковського Василя Васильовича відповідає встановленим вимогам до дисертаційних робіт з галузі Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), та може бути представлена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

6. В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: Сурай Інна Геннадіївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування; П'ятничук Ірина Дмитрівна – доктор наук з державного управління, доцент, декан факультету управління; Жук Ольга Іванівна Жук Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, Стовбан Микола Петрович – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Матійчик Андрій Васильович – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування.

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Фітковського Василя Васильовича та обговоривши її на фаховому семінарі факультету управління, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

7. Висновок про перевірку дисертацій та наукових публікацій здобувача на виявлення порушення академічної доброчесності з наданням (до витягу додається довідка).

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Висновок

наукового фахового семінару факультету управління
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови
України» здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне
управління та адміністрування» з галузі знань
28 «Публічне управління та адміністрування»
Фітковського Василя Васильовича

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена посиленням масштабів та багатовимірності міграційних процесів у ХХІ столітті, що перетворює міграцію з периферійного соціально-демографічного явища на один із ключових чинників глобального розвитку, що безпосередньо впливає на економічну динаміку, ринок праці, систему публічного управління, безпекові параметри та соціальну стабільність держав. Така конфігурація можливостей створює для значної частини українських громадян реалістичні траєкторії тривалої інтеграції в приймаючих країнах. У поєднанні з демографічним старінням, високим рівнем воєнних втрат та зменшенням народжуваності це посилює ризики депопуляції, регіональної асиметрії та вичерпання кадрового потенціалу для реалізації масштабних відбудовчих програм.

В умовах сучасних трансформацій особливу актуальність досліджуваної проблематики зумовлює трансформація ролі українських мігрантів у європейських економіках. Українські мігранти виступають не лише об'єктами гуманітарного захисту, а й важливим елементом ринку праці країн ЄС. У середньостроковій перспективі це посилює конкуренцію за український людський капітал і загострює дилему для держави: з одного боку, забезпечення прав і можливостей громадян за кордоном, з іншого боку є потреба у відтворенні трудового потенціалу та науково-інноваційної бази для післявоєнної відбудови. Інституційно-правовий контекст також містить ознаки довгострокової невизначеності. Європейська Комісія запропонувала продовжити режим тимчасового захисту для понад 4 млн українців у ЄС щонайменше до березня 2027 року, паралельно стимулюючи використання каналів довгострокового працевлаштування та навчання, а також підтримуючи добровільне повернення після стабілізації ситуації в Україні.

У заданих умовах міграційна політика України фактично перетворюється на інструмент забезпечення національної стійкості, формування передумов економічного зростання і просторового відновлення, а система післявоєнної відбудови України є багаторівневою моделлю, що поєднує державне управління, міжнародну підтримку та приватні інвестиції. Водночас наявні управлінські рішення залишаються фрагментарними, переважно реактивними та орієнтованими на короткострокове кризове реагування, а не на довгострокову модель управління міграційними потоками як ресурсом післявоєнного розвитку. Відсутня узгоджена стратегія повернення та реінтеграції біженців і трудових

мігрантів, бракує механізмів просторово збалансованого розміщення людського капіталу, обмеженою залишається інституціоналізація взаємодії держави з діаспорою, а також із громадами, що приймають поверненців і внутрішньо переміщених осіб.

За таких умов розробка теоретико-методичних засад та науково-практичних рекомендацій щодо формування державної міграційної політики України у системі післявоєнної відбудови набуває особливої актуальності. Вона відповідає об'єктивній потребі переосмислення ролі міграції в структурі національної безпеки та сталого розвитку, створює передумови для запобігання подальшій втраті людського капіталу і закладає наукову основу для побудови ефективних механізмів публічного управління, здатних трансформувати міграційні процеси з критичного виклику на стратегічний ресурс відновлення та модернізації країни.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалась у межах науково-дослідної роботи, у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за темою: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0120U100494). Внесок автора полягає в розробці підходів до побудови державної міграційної політики.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації сформульовані в роботі містять елементи новизни і становлять цінність для розвитку науки державного управління. З наукових праць, які опубліковані у співавторстві з науковим керівником в дисертації використано лише ті положення, що є результатом власного дослідження здобувача.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що основні теоретичні положення, розроблені автором дисертаційного дослідження, а також сформульовані пропозиції та рекомендації, можуть бути використані при розробці навчально-методичних матеріалів з питань публічного управління для здобувачів вищої освіти та фахівців-практиків. Результати проведеного дослідження знайшли практичне застосування у відповідних сферах професійної діяльності: Управління з питань ветеранської політики Івано-Франківської обласної адміністрації (акт №191/01-05 від 06.03.2026 р.) у частині аргументування посилення ролі органів місцевого самоврядування в умовах післявоєнних викликів, що проявляється у впровадженні методичних підходів до стратегічного аналізу державної міграційної політики шляхом поєднання SWOT-, PEST-, сценарного аналізу та трендового моделювання для обґрунтування довгострокових пріоритетів у сфері міграції, інституційної моделі публічного управління міграційними процесами через посилення ролі органів місцевого самоврядування, громад і громадських інституцій; Делятинської селищної ради Надвірнянського району Івано-Франківської області (акт №277/02-3.09 від 09.03.2026 р.) у частині обґрунтування ролі територіальних громад в інституційній моделі публічного управління міграційними процесами через уточнення суб'єктно-об'єктної структури міграційної політики та посилення

ролі органів місцевого самоврядування, громад і громадських інституцій у формуванні центрів тяжіння людського капіталу; та підходи до оцінки результативності державної міграційної політики шляхом формування системи показників, орієнтованих на цілі післявоєнної відбудови (економічне зростання, зайнятість, соціальна інтеграція, демографічна стійкість, інноваційний потенціал територій); ГО «НаДихай» (акт №82 від 01.03.2026 р.) у частині вдосконалення системної моделі механізмів підвищення ефективності державної міграційної політики в умовах післявоєнних викликів, яка ув'язує нормативно-правові, інституційні, фінансово-економічні, організаційні та інформаційно-аналітичні інструменти з цілями відбудови та відновлення людського капіталу.

Теоретичні результати проведеного дослідження було впроваджено в навчальний процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка №03.04-29/04 від 25.02.2026 р.).

5. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичного інструментарію та розробці авторських підходів до формування державної міграційної політики України у системі післявоєнної відбудови, що відрізняються від наявних розробок комплексністю, орієнтацією на відновлення людського капіталу та системним поєднанням глобальних, європейських і національних вимірів регулювання міграційних процесів, зокрема:

Вперше:

- Обґрунтовано теоретичні засади стратегії державної міграційної політики, яка передбачає перехід від адміністративного регулювання міграційних процесів до моделі управління, орієнтованої на збереження, повернення та залучення людського капіталу як ключового ресурсу соціально-економічного розвитку держави.

- розроблено концептуальну модель публічного управління міграційними процесами як інструменту реалізації стратегії післявоєнної відбудови України, що інтегрує інституційні, економічні, правові та комунікаційні механізми управління міграційними процесами з цілями відновлення людського капіталу та забезпечення регіонального розвитку;

- запропоновано сценарний підхід до прогнозування міграційної та демографічної динаміки в умовах післявоєнної трансформації, який передбачає використання альтернативних сценаріїв розвитку (оптимістичного, базового та песимістичного) для планування потреб ринку праці, соціальної інфраструктури та територіального відновлення.

Удосконалено:

- методичні підходи до формування державної міграційної політики, які, на відміну від існуючих, поєднують інструменти стратегічного аналізу (SWOT, PEST, сценарний аналіз) із оцінкою потреб відновлення людського капіталу та забезпечення післявоєнного розвитку;

- інституційний механізм публічного управління міграційними

процесами, що передбачає посилення координації між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства та міжнародними партнерами у сфері управління міграційною політикою;

- підходи до гармонізації нормативно-правового забезпечення державної міграційної політики України, які враховують принципи солідарної міграційної політики Європейського Союзу та передбачають адаптацію національного законодавства до вимог європейської інтеграції;

- організаційно-економічні механізми залучення трудових ресурсів до процесів післявоєнної відбудови, зокрема через використання інструментів селективної імміграції та стимулювання повернення українських мігрантів.

Дістало подальшого розвитку:

- теоретичні засади дослідження державної міграційної політики, що полягають у розширенні трактування її сутності як комплексної системи публічного управління міграційними процесами, спрямованої на забезпечення демографічної стійкості, соціально-економічного розвитку та національної безпеки;

- наукові підходи до аналізу соціально-економічних наслідків міграційних процесів, які враховують вплив міграції на формування людського капіталу, структуру ринку праці, демографічну динаміку та регіональний розвиток держави;

- підходи до формування комунікаційної політики держави щодо взаємодії з українською діаспорою та громадянами України, які перебувають за кордоном, що спрямовані на підтримку зв'язків із країною походження та стимулювання їх участі у післявоєнному відновленні України.

6. Використання (апробація) результатів роботи.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження доповідалися та обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах, зокрема: Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. XXVI-а Міжнародної науково-практичної конференції, 07 листопада 2022 року, м. Загреб (Хорватія), Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Пшеворськ, Польща, 25-26 жовтня 2022р.), V Міжнародна науково-практична конференція «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 19 лютого 2026 року), Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова.

7. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі публічного управління та адміністрування, науковий керівник доктор політичних наук, професор Нагорняк М.М.

Робота є результатом самостійних досліджень Фітковського Василя Васильовича.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження опубліковані в 8 наукових працях, у тому числі в наукових фахових виданнях з державного управління – 5 статей, апробація матеріалів дисертації – в 3 публікаціях.

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Фітковський В. Міграційна політика: теорія та практика реалізації механізмів публічного управління. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 11(13), С.95-103.

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/2808>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-11\(13\)-95-103](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-11(13)-95-103)

2. Фітковський В.В. Аналіз міграційних процесів країн ЄС: виклики та завдання публічного управління. *Актуальні питання у сучасній науці* № 12(18) 2023, С. 406-415.

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/8013>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-12\(18\)-406-415](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-12(18)-406-415)

3. Дегтяр О., Фітковський В. Моделювання процесів реалізації механізмів державної міграційної політики. *Український економічний часопис*, 2023, Вип.2, С. 22–25.

URL: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/257>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-4>

4. Diegtiar O., Fitkovskyi V., Boian-Hladka S., Bokov A., Vashchenko K. The impact of migration on social dynamics in Ukraine: a socio-political analysis. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. Vol. 6. 2024ss0206

URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/msj/article/view/1857>

DOI: <https://10.31893/multiscience.2024ss0206>

5. Нагорняк М., Фітковський В. Публічне управління соціально-економічними викликами міграції для сучасної України *Суспільство та національні інтереси : журнал*. 2025. № 12(20) 2025. С.1228-1238.

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/33811>

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)-1228-1238](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-1228-1238)

Праці апробаційного характеру, тези доповідей та науково-практичних конференцій.

1. Нагорняк М.М., Фітковський В. В. Розвиток регіональних механізмів публічного управління соціально-освітніми проєктами в умовах воєнного стану в Україні. Збірник тез V Міжнародної науково-практичної конференції «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький, 19 лютого 2026 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2026. 250 с. <https://univer.km.ua/news/vidbulasya-v-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiya-publichne-upravlinnya-v-ukrayini-vyklyky-sohodennya-ta-hlobalni-imperatyvy>

2. Фітковський В. В. Тенденції розвитку міграційної політики у світі: соціально-економічні та суспільно-політичні аспекти. Сучасні аспекти модернізації науки:

стан, проблеми, тенденції розвитку : матеріали XXVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Загреб, Хорватія, 07 листоп. 2022 р.). URL: <https://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-26.pdf>

3. Фітковський В. В. Публічне управління міграційними потоками: економічний аспект. Світ наукових досліджень. Випуск 13 : матеріали Міжнар. мультидисциплінарної наук. інтернет-конф. (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 25–26 жовт. 2022 р.) / редкол.: О. Патряк та ін. Тернопіль : ФОП Шпак В. Б., 2022. 255 с. URL: https://www.economy-confer.com.ua/data/downloads/file_1667905680.pdf

9. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати.

Отримані результати можуть бути застосовані в галузях знань вищої освіти «Публічне управління та адміністрування» (спеціальність «Публічне управління та адміністрування»). Зокрема, у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника матеріали дисертації можна використати під час розробки питань лекцій і семінарських занять із навчальних дисциплін спеціальностей 281 «Публічне управління та адміністрування».

Матеріали дисертації можна використовувати у проведенні навчання із підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, представників громадських організацій.

10. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані.

Результати проведеного дослідження знайшли практичне застосування у відповідних сферах професійної діяльності: Управління з питань ветеранської політики Івано-Франківської обласної адміністрації – у частині аргументування посилення ролі органів місцевого самоврядування в умовах післявоєнних викликів, що проявляється у впровадженні методичних підходів до стратегічного аналізу державної міграційної політики; Делятинська селищна рада Надвірнянського району Івано-Франківської області – у частині обґрунтування ролі територіальних громад в інституційній моделі публічного управління міграційними процесами; ГО «НаДихай» – у частині вдосконалення системної моделі механізмів підвищення ефективності державної міграційної політики в умовах післявоєнних викликів.

Теоретичні результати дослідження впроваджено у навчальний процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

11. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України “Вимогами до оформлення дисертації” наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами).

ВВАЖАТИ:

1. Дисертаційна робота Фітковського Василя Васильовича «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Робота має вагомe теоретичне та практичне значення, містить елементи наукової новизни та відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. З огляду на актуальність теми, наукову новизну та практичну цінність результатів, робота може бути рекомендована до подальшого розгляду спеціалізованою вченою радою.
2. За темою дисертації опубліковано 8 наукових публікацій, де повністю відображені основні результати дисертації, з яких: 5 статей надруковано в наукових фахових виданнях з державного управління; 3 тези – у матеріалах науково-практичних конференцій.
3. Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та “Вимогами до оформлення дисертації” наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами).

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу Фітковського Василя Васильовича «Державна міграційна політика у системі післявоєнної відбудови України», подану на здобуття ступеня доктора філософії. Рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Розглянувши заяви і документи голови СВР, рецензентів і опонентів та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради:

1. Стовбан Микола Петрович – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри терапії, реабілітації і морфології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Кандидатська дисертація: диплом 17.05.2012 р., спеціальність 14.01.02 – внутрішні хвороби

Докторська дисертація: диплом 18.02.2025 р., спеціальність 25.00.03 – 25.00.02 – механізми державного управління.

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-6576-7494>

1. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Публічне управління соціально-економічними трансформаціями в умовах міграції населення України *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 2(44) С.577-588

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-577-588](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-577-588)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/37409>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,
міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання.

2. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Механізми публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі. *Наукові перспективи*. 2026. №2(68) С.634-647.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2\(68\)-634-647](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2(68)-634-647)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/38211>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,
міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
Європейський Союз,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання

3. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Публічне управління міграційними процесами: виклики та загрози для громадянського суспільства України. *Успіхи і досягнення науки*. 2026. № 2(24) С.1246-1256

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24))

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/37926/37926>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,

міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання

Рецензенти:

2. Дерев'янюк Сергій Миронович – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Кандидат історичних наук, 07.00.01 – історія політичних партій і рухів, 1991 р.

Докторська дисертація: диплом 1.03.2013 р., спеціальність 23.00.02 – Політичні інститути та процеси
ORCID <http://orcid.org/0000-0001-7293-6527>

1 Blynova, Olena; Derevianko, Serhii; Ivanova, Oksana; Popovych, Ihor y Estay Sepúlveda, Juan Guillermo. Professional relevance of potential labor emigrants. *Revista Notas Históricas y Geográficas*, número, 29 Julio – Diciembre, 2022: pp. 88–106

DOI: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-85129893653&partnerID=MN8TOARS>

URL:

<https://www.researchgate.net/publication/359760595> Professional relevance of potential labor emigrants

(видання Scopus)

Keywords:

Social geography,
Migratory behavior,
Migration policy,
Professional identity.

2. Дерев'янюк С. Безпекові виклики для територіальних громад в умовах війни: внутрішньо переміщені особи. *Координати публічного управління. Електронне наукове фахове видання*. 2024. № 1. С. 102–123.

DOI: <https://doi.org/10.62664/cpa.2024.01.05>

URL: <https://kpu-journal.com.ua/index.php/journal/issue/view/2>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

безпека громад,
війна,
внутрішньо переміщені особи (ВПО),

державна міграційна політика,
міграційні процеси,
місцеве самоврядування,
національна безпека,
права громадян,
правовий режим воєнного стану,
територіальні громади

3. Дерев'янка С. М., Бичай Р. Р. Політико-правові аспекти обмеження свободи пересування громадян в умовах воєнного стану в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. № 2 (16). С. 227–249.

DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-227-249>

URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/uk/article/view/307>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

воєнний стан,
державна міграційна політика,
європейська інтеграція,
міграційні процеси,
конституційні права та свободи громадян,
національна безпека,
обмеження прав громадян,
свобода пересування.

4. Дерев'янка С. Представницькі органи влади : стан легітимності в умовах воєнного стану. *Координати публічного управління. Електронне наукове фахове видання*. 2025. № 2(5). С. 189–222.

DOI: <https://doi.org/10.62664/cpa.2025.02.08>

URL: <https://kpu-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/110/106>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

Війна за Незалежність України,
внутрішньо переміщені особи,
інститути публічної влади,
інформаційно-психологічні операції,
легітимність,
місцеве самоврядування,
національна безпека,
права громадян,
правовий режим воєнного стану,
представницькі органи влади,
територіальні громади.

5. Дерев'янка С., Клюба Р. Зловживання обмеженнями прав і свобод людини в умовах воєнного стану: загрози та наслідки для демократичного устрою. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія / Карпатський національний*

університет імені Василя Стефаника. Одеса : Гельветика, 2025. Вип. 21. С. 102–110.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-12>

URL: <https://kpn.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/197/2025/10/vypusk-21.pdf>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

воєнний стан,
демократичний устрій,
європейська інтеграція,
національна безпека,
політичне маніпулювання,
права людини,
політичні права громадян,
право на інформацію,
право на свободу пересування

3. Матійчик Андрій Васильович – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Кандидатська дисертація: диплом 27.04.2017 р., спеціальність 23.00.02 – політичні інститути і процеси

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4068-9854>.

1. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Публічне управління соціально-економічними трансформаціями в умовах міграції населення України *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 2(44) С.577-588

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-577-588](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-577-588)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/37409>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,
міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання.

2. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Механізми публічного адміністрування міграційних процесів у Європейському Союзі. *Наукові перспективи*. 2026. №2(68) С.634-647.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2\(68\)-634-647](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2(68)-634-647)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/38211>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,
міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
Європейський Союз,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання

3. Стовбан М.П., Матійчик А.В. Публічне управління міграційними процесами: виклики та загрози для громадянського суспільства України. *Успіхи і досягнення науки*. 2026. № 2(24) С.1246-1256

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24))

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/37926/37926>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

публічне управління,
міграційна політика,
державна політика,
міграція,
механізми публічного управління,
міграційна політика,
інституційні механізми,
інтеграція мігрантів,
нормативно-правове регулювання

Опоненти:

Опонент 1.

4. Драган Іван Олександрович – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності, Державний університет «Житомирська політехніка»

Кандидатська дисертація: диплом 17.01.2007 р., спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

Докторська дисертація: диплом 29.06.2011 р., спеціальність – 25.00.02 – механізми державного управління

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>

1. Орлова Н.С., Драган І. О., Веретельнік С. Механізми державного управління процесами міграції: ризики та наслідки для України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. №3(42). С. 40-56

DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-3.6>

URL: <https://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/3/8.pdf>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

міграція,
державне управління,
внутрішньо переміщені особи,
релокація бізнесу,
економічний розвиток,
розвиток громад,
регіональний розвиток

2. Драган І.В., Драган І.О., Долінченко О.М. Державне регулювання процесів трудової міграції в контексті соціально-економічного розвитку міських агломерацій. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. Вип.44. С.212-217

DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.44.36>

URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2024/44-2024/38.pdf>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

демографія,
державне регулювання,
міграційні процеси,
міські агломерації,
регіональний розвиток,
соціально-економічний розвиток,
трудова міграція.

3. Maher Ali Moh'd Amoush, Iryna Khomyshyn, Ivan Dragan, Viktoriia Filippova, Hryhorii Bukanov. Planning for Sustainable Development: A Case Study of the Legal Factors in the Public Administration System. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. Vol.19. №. 3. 2024. pp.1053-1059. (Scopus)

DOI: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.190323>

URL: <https://www.iieta.org/journals/ijstdp/paper/10.18280/ijstdp.190323>

(видання Скопус)

Ключові слова:

sustainable development,
planning,
public,
public administration,
legal aspects,
strategic planning

Опонент 2.

5. Орлова Наталія Сергіївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри права та публічного управління Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Кандидатська дисертація: диплом 17.01.2004 р., спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління.

Докторська дисертація: диплом 29.06.2012 р., спеціальність – спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0785-751x>

1. Орлова Н.С., Драган І. О., Веретельнік С. Механізми державного управління процесами міграції: ризики та наслідки для України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. №3(42). С. 40-56

DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-3.6>

URL: <https://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/3/8.pdf>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

міграція,
державне управління,
внутрішньо переміщені особи,
релокація бізнесу,
економічний розвиток,
розвиток громад,
регіональний розвиток

2. Орлова Н.С., Ахмедова О.О. Трансформація економічних, соціальних і трудових відносин в умовах вимушеної міграції населення України. *Наукові перспективи*. №9(51). 2024. 284-296

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9\(51\)-284-296](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9(51)-284-296)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15159/15229>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

соціально-економічні механізми публічного управління,
вимушена міграція населення,
трудові ресурси,
трудові відносини,
внутрішньо переміщені особи,
регіон,
соціальне житло.

3. Ахмедова О.О., Орлова Н.С. Міжнародний досвід реінтеграції мігрантів після збройних конфліктів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. №10 (електронне видання). 2024:

DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.10>

URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/4808/4850>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

міграція,
реінтеграція,
стале повернення та реінтеграція,

державна політка,
ринок праці,
соціальна та економічна безпека,
соціально-психологічна адаптація,
розвиток територій

4. Орлова Н.С., Мірко Н.В. Нормативно-правове регулювання трудових та економічних відносин внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 20. С. 240-245

DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.240>

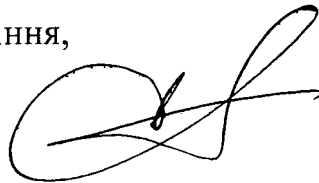
URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4800/4842>

(фах. видання, категорія Б)

Ключові слова:

нормативно-правове регулювання,
трудова відносина, економічні відносина,
внутрішньопереміщені особи,
релокація бізнесу,
міграція населення.

Голова фахового семінару
доктор наук з державного управління,
доцент,
декан факультету управління

Ірина П'ЯТНИЧУК

Секретар фахового семінару
доктор філософії за спеціальністю
051 Економіка, асистент кафедри
публічного управління та адміністрування

Наталія ДРАБЧУК

07.05.2026 року